

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 304682	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	5 februari 2025
	Datum oordeelvormende commissie *	12 februari 2025
	Datum besluitvormende raadsvergadering	26 februari 2025
	Opsteller	A Tilma
	Telefoonnummer	0616080702

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Begroting na wijziging 2025 Dienst Noordwest Fryslan
-------------------	--

Te besluiten om

1. Geen zienswijze in te dienen op de begroting na wijziging 2025 van de Dienst Noordwest Fryslân (NWF);
2. De financiële gevolgen *excl. Jeugdzorg* voor 2025 te verwerken bij de 1^e 4-maandelijks rapportage over 2025;
3. Kennis te nemen van de financiële meerjarenraming 2026-2029;
4. De financiële gevolgen *excl. Jeugdzorg* voor 2026-2029 mee te nemen bij de financiële doorrekening in het kader van het opstellen van de begroting 2026;
5. De financiële gevolgen (meerkosten) Jeugdzorg mee te nemen als risico;
6. Bij de bestemming van de jaarrekeningresultaten 2024 en 2025 er rekening mee te houden dat de reserve sociaal domein op niveau wordt gebracht groot genoeg om de financiële risico's af te dekken.

Inleiding

Sinds de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling per 1 januari 2021 is de Dienst NWF een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het vaststellen van de beleidskaders voor het sociaal domein en de daaraan verbonden financiële keuzes ligt daarmee bij de gemeenten. De Dienst voert de toegang uit voor de inkomensondersteuning en verzorgt de administratie daaromtrent. Daarnaast is de Dienst de back-office voor de WMO, Jeugdwet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

De begrotingsuitgangspunten voor 2025 zijn geactualiseerd op basis van de laatste inzichten. Dit betekent o.a. dat de bedragen zijn bijgesteld op basis van de laatst bekende kostenontwikkelingen.

De begroting na wijziging 2025 geeft voor Harlingen een hogere last van € 2,134 mln. (zie tabel onder kopje "Financiën").

Beoogd effect

De raad informeren over de financiële verwachtingen in het sociaal domein.

Argumenten

1.1 De Dienst heeft de raad gevraagd de begroting na wijziging 2025 te behandelen voor een zienswijze.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

De raad wordt geadviseerd geen zienswijze in te dienen, omdat de begroting na wijziging voldoende inzicht biedt in de verwachte inkomsten en uitgaven en deze ook voldoende worden toegelicht.

2.1 De gemeente wordt door het rijk gecompenseerd voor de lasten opvang Oekraïners, inburgering en de uitvoeringslasten TOZO.

Voor de opvang Oekraïners, kosten Inburgering en de afwikkeling van de TOZO loopt de route via de SISA-bijlage bij de jaarrekening. De afrekening met het Rijk vindt plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

2.2 De gemeente wordt door het rijk (deels) gecompenseerd voor de lasten bijstand.

De lasten bij Inkomen (bijstand) worden gedekt door de rijksvergoeding BUIG. Dit is niet één op één, maar volgens een verdeelmodel van het Rijk. Presteert de gemeente beter dan dit verdeelmodel, dan zijn de lasten lager dan de inkomsten. Het verschil mag de gemeente behouden. Is het andersom, moet de gemeente het nadeel zelf opvangen. Afhankelijk van de grootte van het nadeel, kan de gemeente nog wel een beroep doen op een vangnetuitkering.

De afgelopen jaren waren de lasten en inkomsten bijstand vrijwel gelijk. Of dat voor 2025 ook zo zal zijn, zal blijken en worden verantwoord bij de 1e 4-maandsrapportage over 2025 wanneer naar verwachting het bijgestelde BUIG budget over 2025 bekend is.

2.3, 4.1 en 5.1 Een verwachte financiële compensatie voor de meerkosten jeugdzorg is nog niet bekend.

De meerkosten jeugdzorg worden mogelijk gecompenseerd door een extra financiële bijdrage vanuit het Rijk. Naar verwachting komt hier meer duidelijkheid over bij de voorjaarsnota 2025. De meerkosten jeugdzorg 2025 worden daarom niet verwerkt bij de 1^e 4-maandelijke rapportage over 2025. Indien de compensatie niet of later plaatsvindt kan de begroting later binnen het jaar nog worden gewijzigd (al dan niet bij de 2^e 4-maandsrapportage). Voor de financiële gevolgen van de meerkosten jeugdzorg over 2026 – 2029 wordt voorgesteld om deze mee te nemen als risico.

Kanttekeningen

6.1 De voorgestelde begrotingstechnische oplossing voor de stijging van de kosten jeugdzorg is voor 2025 en 2026 en is geen structurele oplossing.

Indien er in tussentijd vanuit het Rijk geen structurele oplossing/aanvullende financiering komt om de problemen bij Jeugdzorg, waar de meeste gemeente in Nederland mee kampen, het hoofd te kunnen bieden, zal Harlingen bij de begroting 2027 ingrijpende maatregelen moeten nemen om deze (meerjarig) sluitend te houden.

6.2 Het jaarrekeningresultaat 2024 en 2025 is onvoldoende.

Indien het jaarrekeningresultaat 2024 en 2025 negatief is, of onvoldoende, kan de storting om het weerstandsvermogen op het benodigde peil te brengen, wellicht niet (geheel) plaatsvinden. In dat geval zal er een andere oplossing gekozen moeten worden.

Financiën

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

In de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 van de gemeente Harlingen zijn de uitgaven sociaal domein opgenomen zoals vermeld in de primitieve begroting 2025 van de Dienst, die de raad op 10 juli 2024 heeft behandeld.

Begin december 2024 is de herziene begroting 2025 van de Dienst ontvangen (zie bijlage 2). De daarin opgenomen, geactualiseerde prognose van de uitgaven laat met totaal € 22,766 mln. een stijging zien van € 2,134 mln. ten opzichte van hetgeen is opgenomen in onze begroting 2025.

Daarnaast is eind december 2024 de concept begroting 2026 van de Dienst ontvangen. Normaal gesproken zal deze begroting, net als vorig jaar, in juli door de raad behandeld worden. Dat zal ook dit jaar op deze wijze gebeuren, echter, de prognose van de uitgaven uit deze concept begroting (zie bijlage 3) laat een dusdanige uitzetting zien t.o.v. hetgeen in onze begroting is opgenomen, dat het college het verstandig acht u nu al proactief kennis te laten nemen van de verwachte financiële gevolgen en u een voorstel te doen voor financiële verwerking hiervan.

Samengevat in onderstaande tabel bedraagt de uitzetting in totaal € 2,1 mln. in 2025 tot € 3,2 mln. in 2028:

			2025	2026	2027	2028
MJR begr 2025 Hrl *	Part		1.071.005	1.101.494	1.131.573	1.162.148
	Ink		8.249.652	8.696.917	9.089.343	9.565.588
	Arm		778.509	797.678	816.490	835.734
	WMO		5.033.435	5.157.002	5.278.354	5.388.907
	Jeugd		5.499.999	5.619.258	5.737.493	5.863.301
	Tot		20.632.600	21.372.349	22.053.253	22.815.678
MJR begr 26 Dienst *	Part		1.095.054	1.162.684	1.196.594	1.234.144
	Ink		9.043.124	9.524.230	10.155.894	10.866.131
	Arm		704.577	721.487	738.081	755.057
	WMO		5.175.796	5.625.218	5.750.469	5.878.426
	Jeugd		6.748.185	7.042.860	7.204.846	7.370.557
	Tot		22.766.735	24.076.479	25.045.884	26.104.316
	verschil	Part	24.049	61.190	65.021	71.996
		Ink	793.472	827.313	1.066.551	1.300.543
		Arm	-73.932	-76.191	-78.409	-80.677
		WMO	142.361	468.216	472.115	489.519
		Jeugd	1.248.186	1.423.602	1.467.353	1.507.256
		Tot	2.134.135	2.704.130	2.992.631	3.288.638
		* bedragen excl. Bedrijfsvoeringskosten Dienst				

Naar verwachting zullen (een deel van) de hogere lasten bij Inkomen (bijstand) gedekt kunnen worden door ook een hogere rijksvergoeding BUIG. In hoeverre dat zal zijn, zal

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

blijken bij de 1e 4-maandsrapportage over 2025 wanneer naar verwachting het bijgestelde BUIG budget over 2025 bekend is.

In de raadsinformatiebrief over de decembercirculaire bent u geïnformeerd over de meest recente stand van het begrotingssaldo na verwerking van de september- en decembercirculaire. Daarin heeft u kunnen zien dat onze begroting bovenstaande uitzetting van de kosten sociaal domein niet kan dragen, in ieder geval niet zonder ingrijpende ombuigingsmaatregelen.

Het college stelt dan ook voor om voor 2025 (in de 1^e 4-maands) en voor 2026 e.v. (bij de financiële doorrekening in het kader van het opstellen van de begroting 2026) alleen de mutaties van Werk & Participatie, Inkomen, Armoede en WMO mee te nemen, en de mutatie van de kosten Jeugdzorg op te nemen in de risicoparagraaf en de bepaling van het weerstandsvermogen.

Hiervoor is gekozen omdat we ervan uitgaan dat het kabinet niet anders dan kan besluiten de gemeenten op wat voor manier dan ook te compenseren, omdat anders een onhoudbare (financiële) situatie voor gemeenten ontstaat.

Zo heeft de VNG recent de kwestie aangekaart bij de onafhankelijke deskundigencommissie, onder leiding van Tamara van Ark. Van deze commissie wordt eind januari 2025 een krachtig advies aan het kabinet verwacht om gemeenten voor de tekorten in 2023 en 2024 te compenseren. Gemeenten benadrukken dat deze compensatie noodzakelijk is, aangezien zij zich aan alle verplichtingen uit de Hervormingsagenda hebben gehouden en de verdere groei van de jeugdzorgkosten daarmee als risico voor het kabinet moeten worden beschouwd. De VNG roept het kabinet dan ook op om bij de Voorjaarsnota 2025 al concrete stappen te zetten, mede op basis van het advies van de deskundigencommissie, en zo de structurele tekorten aan te pakken. Herziening van de financiële reeks vanaf 2025 is noodzakelijk, gezien de verwachte verdere toename van tekorten die gemeenten niet zelfstandig kunnen opvangen.

Opname van de stijging van de kosten Jeugdzorg als risico in de risicoparagraaf betekent dat het weerstandsvermogen verhoogd moet worden, in de vorm van extra stortingen in de reserve sociaal domein. Het college stelt u dan ook voor hiermee bij de resultaatbestemmingen van de jaarrekeningen 2024 en 2025 rekening te houden en zal u bij de behandeling van deze jaarrekeningen een voorstel doen omtrent de exacte hoogte van deze stortingen.

Het college verwacht op deze wijze de komende 2 jaren (financieel) te kunnen overbruggen, zonder fors in te hoeven grijpen in de begroting, totdat het Rijk met aanvullende oplossingen/financiering komt om dit probleem, waar heel veel gemeenten mee kampen, het hoofd te kunnen bieden.

NB: de hierboven benoemde afwijkingen zijn puur financieel van aard. De beleidsinhoudelijke toelichting op de afwijkingen wordt omwille van de leesbaarheid in dit voorstel niet vermeld. Hiervoor wordt verwezen naar de concept begroting na wijziging 2025

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

zelf (bijlage 2) en naar de in de loop van 2025 nog te ontvangen begroting 2026 van de Dienst.

Juridisch

Wet gemeenschappelijke regelingen, Gemeentewet, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Communicatie

N.v.t.

Fatale termijn

28 maart 2025

Uitvoering

De Dienst NWF wordt geïnformeerd over de besluitvorming.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	Geen wensen of bedenkingen kenbaar te maken over de concept begroting 2025 van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân (10-07-2023)
Intrekken beleidsnota's:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad</i>
Gevolgen ander beleid:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad en in het kort de gevolgen</i>

Bijlagen

Bijlage 1 Aanbiedingsbrief concept Begroting na wijziging 2025

Bijlage 2 Concept Begroting na wijziging 2025, De Dienst Noardwest Fryslân 14-11-2024 incl. getekend vaststellingsbesluit

Bijlage 3 Resultatenrekening Begroting 2026 (totaal overzicht) 20-12-2024

Harlingen, 21 januari 2025

Burgemeester en wethouders van Harlingen,

de secretaris,

S.C. van Gent

de burgemeester,

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Begroting na wijziging 2025 Dienst Noardwest Fryslân
-------------------	--

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 21 januari 2025

Besluit

1. Geen zienswijze in te dienen op de begroting na wijziging 2025 van de Dienst Noardwest Fryslân;
2. De financiële gevolgen *excl. Jeugdzorg* voor 2025 te verwerken bij de 1^e 4-maandelijkse rapportage over 2025;
3. Kennis te nemen van de financiële meerjarenraming 2026-2029;
4. De financiële gevolgen *excl. Jeugdzorg* voor 2026-2029 mee te nemen bij de financiële doorrekening in het kader van het opstellen van de begroting 2026;
5. De financiële gevolgen (meerkosten) Jeugdzorg mee te nemen als risico;
6. Bij de bestemming van de jaarrekeningresultaten 2024 en 2025 er rekening mee te houden dat de reserve sociaal domein op niveau wordt gebracht groot genoeg om de financiële risico's af te dekken.

Besluit aangepast

--

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 26 februari 2025

, de voorzitter

, de raadsgriffier